

een haastig samengeroepen nieuwe synode dan verdere ongelukken voorkomen?

Het hangt er maar van af, op welke „ongelukken” men het oog heeft. Plaatselijke ongelukken, voorzover een synodaal besluit daarin niet voorziet, kan een synode niet voorkomen. Ik heb daar dan ook niet een woord over gerept. Mijn uitgangspunt was niet: er gebeuren „ergens” „ongelukken”, doch: er overkomt „ons allen” een groot ongeluk. Een ongeluk (enkelvoud) kan meer betekenen dan duizend „ongelukken” (meervoud). Als de rechtszekerheid niet meer in tel is, is dat het gemeenschappelijke „ongeluk”. Hoe vaak moet ik het zeggen: dit is wat ons allen drukt: een synodaal besluit is genomen, maar het sorteert geen effect: de oplossing van moeilijkheden krijgt niet eens een begin, want men wil eerst weer revisie, en stelt daarmee de afdoening van een geding (het-voor-vast-en-bondig-houden van een niet tegen Schrift en K.O. indruisend besluit) tot in het eindeloze uit? Dat is ons aller „ongeluk”, tenzij het besluit werkelijk zou ingaan tegen Schrift en K.O. Maar als dan niet daarin spoedig voorzien wordt (in gevallen waarin acute rechtshandeling geboden was), dan wordt de ongeluks-staat continu.

De Doornbos vervolgt:

„Het lijkt nu het beste dat men eerst de acta van de synode van Kampen maar afwacht en die terdege na gaat vóór men roept om een nieuwe synode ter behandeling van een zaak waarmee de synode van Kampen zich heeft beziggehouden, en waarbij niet zonder ernst.

Het recept is prachtig, maar niet volledig. Als al lang publiek bekend is, dat het synodale besluit niet wordt uitgevoerd, dan is óók dat reeds officieel kerknieuws. Niet bij de verschijning van de Acta begint een besluit der synode rechtskracht te krijgen, doch bij het aankomen van de synodale brief, die het besluit officieel bekend maakt. We hebben geen periode-van-rechtsloosheid noch van onmogelijkheid-van-rechtsingang in de tijd tussen synodabesluit en publicatie van de Acta. Mijn uitgangspunt was niet het synodabesluit van September, doch het daarna meegedeelde besluit van niet-voor-vast-en-bondig houden van zijn kern. Dat kon iedereen toch zeker duidelijk lezen?

De Doornbos schrijft:

Prof. Schilder spreekt in zijn artikel veel over het kerkverband. Kerkverband is een term die veel wordt gebruikt maar die in de kerkenordening niet voorkomt.

Hierover sta ik verwonderd. Want behalve, dat het woord in-verb-and-staan wel degelijk in de K.O. staat (art. 51), vraag ik: de z á á k staat er toch in? De naam Gods komt in het boek Esther niet voor. Maar het boek Esther is toch vol van God en zijn heerlijke naam? Het woord kerkverband komt in de K.O. niet voor? Al was het zo, dan zeg ik nog: maar de tekst der K.O. is vol van het kerkverband en zijn heerlijke werking. Wat dunk u? Zouden Formulieren van „Enigheid” van kerken (meervoud!) iets anders zijn dan formulieren-voor-kerkverband? Welnu, die naam staat, een „term” dus, in artikel 53, 54. En voorts, wat is de K.O. anders dan „artikelen” van „synodes”? M.a.w. kerkverband-s-vruchten??? Artikel 31 spreekt van „de Artikelen in deze Generale Synode besloten, zolang als dezelve door geen andere Generale Synode veranderd zijn”. Het artikel betekent dus niets anders dan dit: we houden een besluit van de kerkverband-s-vergaderingen voor vast en bondig, tenzij dat het bewezen worde te strijden tegen het Woord Gods of tegen de Artikelen in de kerkverband-s-vergadering besloten, zolang als dezelve door geen andere kerkverband-s-vergadering veranderd zijn. Willen wij nu heus artikel 31 onderhouden, en dan meteen zeggen: de term kerkverband komt in de K.O. niet voor? Waar drijven we heen, als dit een argument-ter-zá á k moet gaan heten? De z á á k van het kerkverband is in alle artikelen der K.O. schering en inslag.

De Doornbos zegt:

Het spraakgebruik heeft deze term ingevoerd. En met het spraakgebruik moet men voorzichtig zijn. Wat bedoelt men met zo'n term?

Het spraakgebruik? Pardon, de afspraak. De eerlijke spraak van afspraak. Men moet met het spraakgebruik inderdaad „voorzichtig” zijn. Maar óók met het beknibbelen ervan. De in alle artikelen uitgewerkte afspraken niet vooropstellen, dat ware 'toegest onvoorzichtig. Bij de verkiezing van kandidaten: kerkverband nodig (art. 4). Bij de examinatie: kerkverband nodig (art. 4). Bij de beroeping van predikanten: kerkverband nodig (art. 5). Bij dominees in particuliere heerlijkheden of gasthuizen: kerkverband nodig (art. 6). Bij bepaling van werkterrein: kerkverband nodig (art. 7). Bij „singuliere gaven”: kerkverband nodig (art. 8). Bij ontslag uit de dienst: kerkverband nodig (art. 10 en 11). Bij overgang tot andere staat-des-levens: kerkverband nodig (art. 12). Moet ik nog meer citeren? Het zou mateloos vervelend worden.

Mijn „voorzichtigheid” is geen andere, dan dat ik inzake het kerkverband mezelf en anderen houd aan de K.O., die van 't kerkverband op alle manieren vól is, ermee opstaat en naar bed gaat. Het wordt dus 'n vergissing, gevolg van een niet evenredig afgewogen voorzichtigheid in het zoeken naar „een term” en in het actuele mee aanwijzen van „de z á á k”, als ds D. schrijft:

Deze voorzichtigheid vind ik bij Prof. Schilder niet.

Nu kan het gebeuren dat men iets niet vindt, omdat het er niet is. Maar ook, omdat men, ofschoon het er is, het niet opmerkt. In het laatste geval verkeert deze keer m.i. ds D. Want hij gaat uit van het feit, dat ik spreek van „hulpbetoon” als georganiseerd in het kerkverband. Als dat begrip van „hulpbetoon” in de K.O. voorkomt, mag ik dus zeggen: het is er, maar het werd dit keer niet gezien. Wat ds D. betreft, deze schrijft:

Prof. Schilder zegt: „In feite is het kerkverband een binnen onze hedendaagse geografische mogelijkheden zo breed mogelijk opgezette organisatie tot onderling hulpbetoon”. Hij zegt er bij, dat deze organisatie op Golgotha verworven is. We lesen verder: „Christus heeft zijn leven gegeven ook voor het kerkverband”. „Dat kerkverband, waarvoor de Heere Christus gebloed heeft”. „Alle tijd is klassstijd: de Heere gaf zijn bloed óók voor 't classicaal verband, en wat daar verder volgt”.

Kraase uitspraken!

Maar de K.O. zelf erkent, dat de kerken elkander helpen, en dat ze die hulp juist in en door de K.O. organiseren. Ik wijs op de reeds genoemde artikelen. Ook op andere valt de klemtoon. B.v. op artikel 48 (correspondentie), 12 (ontslag), 17 (gelijkheid), 18 (doctoren), 19 (studenten), 29 (samenkomsten), 29—36 (algemene bepalingen dienaangaande), 37—52 (bizondere), 30 (elkander helpen in zaken, die een mindere vergadering niet kan afhandelen), 31 (reeds besproken), 32 (gemeenschappelijk hulp van God vragen voor het elkander helpen óók in gevallen als van art. 30 en 31), 33 (zoveel ernst maken met de vraag om hulp, dat men niet eens meestemt in eigen zaken, laat staan, dat men later zegt: als 't ons niet goed lijkt, zullen we over 3 jaar wel eens weer kijken, hebt maar geen haast, wij hebben 't ook niet), 36 (organisatie van de hulp, die meteen als beslissend erkend wordt, behoudens art. 31), 38 (hulp der anderen bij voor het eerst of opnieuw „oprichten” van de kerkeraad!), 39 (hulp aan andere kerken daar waar geen kerkeraad is), 41 (onderlinge hulp, ook de term (!!!) staat er letterlijk in), 42 (hulp door adviserende stem), 43 (hulp tegen hen, die zich niet stoorden aan voorafgaande wettige besluiten!), 44 (kerkvisitatie, hulp-van-toezicht, ook over de onderhouding der aangenomen orde), 49 (hulp, en de term „de-hand-bieden”, nog wel door „zoveel mogelijk afzonderlijke groepen van deputaten), 51 (hulp buitenland), 53 (wie kerkverbandsformulieren niet ondertekenen wil, wordt de facto geschorst, onderlinge hulp tegen ondermijning der gemeenschappelijk aanvaarde leer), 54 (uitbreiding van deze ondertekeningsplicht), 58 (verbandsformulieren bij de doop), 62 (idem bij avondmaal), 66 (verbandsinstigatie inzake bededagen), 68 (verbandsformulier bij catechismusprediking „alom”), 69 (gezang), 70 (huwelijk), 75 (hulp bij tucht), 76 (idem, en verbandsformulier), 78 (verbandsformulier), 79 (verbandsformulier bij tucht over „kerkedienaren”), 82 (hulp van informatie over vertrekkende leden), 87 (elkaar niet op het lijf vallen met andere afspraken op-eigen-houtje).

Ik geloof dus niet, dat mijn uitspraken kras zijn, doch dat het „kras” vinden ervan „kras” is. Want als de eenheid der kerken (die eenheid heet zelf vaak „kerk”) door Christus' bloed verworven is, en Hij voor die eenheid als geografisch-oecumenische eenheid aan het slot van Joh. 17, derde gebedsgedeelte, gebeden heeft, dan ben ik wel bereid, daarover nog eens afzonderlijk te schrijven. Maar ik ben niet bereid, deze dingen tot zolang als disputabel te stellen of voor te stellen. Want op dit ogenblik, nu en in Kralingen, en in Zeeland de vraag rijpend wordt, of wij het kerkverband nog wel zien als zaak-van-volle-ernst (óók voor degenen, die gebruik maken van de hun bij K.O. verleende rechten) is niet eens de eerste vraag, of wij theoretisch daarover een discussie kunnen opzetten en afsluiten. Ik herhaal: wij hebben 't elkaar beloofd. En alle predikanten en andere „kerkedienaren” hebben de nauwkeurig geregelde onderhouding van het kerkverband factisch aanvaard. Een theoretisch debat erover is niet eens aan de orde. Dat is allang gevoerd: en de K.O. is er het bezinksel van — door allen erkend.

Het is me dan ook een raadsel, hoe ds D. zeggen kan:

Van het doel waarmee Christus zijn bloed heeft gestort kan Prof. Schilder evenmin als ieder ander iets weten dan uit de Heilige Schrift alleen. De vraag of classicaal vergaderingen en wat daar verder volgt, en die organisatie van de kerken tot onderling hulpbetoon in de Schrift geboden is, is geen vraag, die vandaag voor het eerst wordt gesteld. Daar wordt al eeuwen over gesproken, en in de laatste tientallen jaren is er veel over gesproken, maar het bewijs dat dit in de Schrift geboden is, is nimmer gegeven.

Dat de regeling in onderdelen kan variëren, zegt de K.O. zelf (art. 87). Maar dat het onderhouden van verband niet als door de Schrift geboden zou bewezen zijn, ontken ik met alle stelligheid. Nog eens: ik ben bereid, daarover apart te schrijven. Maar men houde met zulke theoretische vragen, die al ettelijke malen afgehandeld zijn, de praktische oefening van het verband naar de gemaakte afspraken niet op. Het zal een aanklacht tegen ons zijn, als wij een zaak van allen, als ze niet „vlot” loopt, achteraf lieten verschrompelen tot een zaak van plaatselijk-kerk-individualisme.

Ds Doornbos meent:

Prof. Schilder doet in zijn artikel zelfs geen poging om zijn zwaar geladen woorden uit de Schrift waar te maken. 't Zou ook nog wel eens nood in de kerken kunnen worden dat men zulke dingen schrijft en de lezers zonder antwoord laat staan op de vraag waar de Schrift zulke dingen zegt.

Ik versta dat niet: omdat, gelijk ik reeds aangaf, deze vragen al herhaaldelijk zijn beantwoord. Op de synodes, die de K.O. lieten geboren worden, en in boeken, waarin het licht der Schrift inzake het kerkverband wordt opgevangen.

De toepassing is dus bij ds Doornbos:

Zijn kijk op het kerkverband met de meerdere vergaderingen zal wel van grote invloed zijn geweest op deze roep van Prof. Schilder om een buitengewone synode. Maar zo lang hij mij niet uit de Schriften bewijst, dat zijn kijk de juiste is, roep ik niet met hem mee. Want ik ben ook bang voor ongelukken. En ik heb ook eens wat over voor het welzijn der kerken.

Mijn „toepassing” is: noch ds Doornbos, noch iemand, en allerminst ik zelf, heb iets te maken met mijn „kijk” op het kerkverband. Ik houd er niet van, geldende waarheden-als-keien, die al enkele eeuwen lang in concreto zijn uitgewerkt, en door ons allemaal aanvaard (ook door ds Doornbos, in de K.O.) als een kwestie van „interpretatie” of „kijk” te laten behandelen. Ds Doornbos trekke zich van mijn „kijk” geen zier aan; hij heeft beter werk te doen dan zich daarvoor te interesseren, en ik heb beter werk te doen dan dáárvoor interesse te vragen, als ik hier en daar en ginds zie, dat men bezig is een synodale lam te slaan. Door zich van haar besluiten te ontdoen, óf zich het recht van uitstel van nodig genoemde rechtshandeling (waarbij leden der kerk betrokken zijn) voor minstens 3½ jaar te garanderen door het medium van „Bezwaar”. Ik houd de kerken waar zij mij in en na '44 aan houden mogen: de gemaakte afspraken, en het recht van allen, om als er recht gesproken wordt, dan ook iets te zien gebeuren. Soms kan dat lang wachten. Er zijn echter óók zaken, die haast hebben. Of zou ik ook dat nog uit de bijbel moeten gaan bewijzen?

Intussen, het laatste zinnetje van ds Doornbos verblijdt me. Ik geloof er ook aan. Dat is tenslotte het troostelijke in zulke dingen. Alleen maar: onze enige troost is, dat wij als kerken-in-verband het eigendom van de Kurios zijn. Zou die het zo best vinden, als dingen, die allang hadden kunnen klaar komen (het kan nóg, binnen een paar weken, als men maar wil, ook in Kralingen!!!) weer 3½ jaar blijven liggen? We kunnen ons een oordeel eten en drinken en..... schrijfmachine-schrijfschrijven.

K. S.

ANTWOORD VAN DS H. BRINK.

Ds H. Brink heeft in „Ons Kerkblad” (Krommenie) gereageerd op ons artikelje Perseshouw, d.d. 1 Maart, waarin wat hij geschreven had volledig opgenomen is. Thans schrijft ds Brink:

Prof. Schilder uit nog al enige bezwaren tegen het door mij geschrevene. Ik zal op die bezwaren niet veel zeggen.

Als dan maar de hoofdzaken een beurt krijgen. Ene daarvan schijnt voor het besef van ds Brink deze te zijn:

Alleen wil ik de lezers van de Reformatie de raad geven: vergelijk even hetgeen Prof. Schilder onder het hoofd „Hulpbehoevende Kerken” schreef in de Reformatie van 9 Februari met hetgeen ge leest in bovengenoemd nummer van 1 Maart. Ge zult dan dadelijk merken het grote verschil in inhoud.

De kerk van Zwolle, 9 Febr. ook met name genoemd, zoekt ge in het no. van 1 Maart te vergeefs. Het is duidelijk dat er i.v.m. de kerk van Zwolle voor een Generale Synode nog helemaal geen taak is. Het nu weglaten van die kerk door Prof. Schilder zegt genoeg.

Ik begrijp niet altijd alles van de polemiek. Zou er verschil zijn tussen het één en het ander? Geen sprake van. Ds Brink construeert zo'n verschil, omdat hij mijn eerste artikel óm-construeert. Ik heb niet gevraagd om een generale synode, en daarmee uit. Ik heb wel gevraagd om gebed. Dat allereerst. En als dát niet bracht tot een solutie op korte termijn, dan een synode. Die „korte termijn” was niet „mijn” termijn, doch die van de Kruiper Synode (inzake Kralingen). En het verzoek van hulpverlening gold voor gevallen als waarvan de genoemde een voorbeeld waren (er zijn er meer).

Welnu, ik zei het reeds: in Zwolle heeft men zelf „aangepakt” en „toegestast”. De gebeden voor die kerken hebben hun vrucht verkregen; ik verwacht uit wat daar geschiedt grote zegen. Maar die kerk heeft dan ook zelf „hulp” ontvangen. En willen ontvangen, Niemand heeft haar met koude ogen opgeschreefd tot het niveau, waarop men zich gaat „generen” voor de naam „hulpbehoevende kerk”. Voor Kralingen acht ik precies hetzelfde mogelijk; maar ik geloof, dat men alleen helpen kan, door de nood te erkennen, en alleen maar tegenwerkt door het zeggen: blijf er buiten (al gaat het ons allen aan).

Laat ons in meningsgeschillen nauwkeurig op de zaken, die in geding zijn, letten. Duidelijk schreef ik: „INDIEN” (hoofdletter reeds aanstonds) niet snel met goede vrucht wordt ingegrepen, laat dan en zo voort. Welnu, in Zwolle is en wordt ingegrepen. Niet in 't minst, omdat er waren, die weten wat kerkverband als gave Gods waard is. Zwolle had ook geen enkel conflict met een generaal-synodaal-besluit. Maar Kralingen had het wel, en heeft het nog.

Met andere woorden: niet mijn artikelen hebben hun inhoud gewijzigd (met toepassing: dus hebben we helemaal geen taak), doch de situatie is (gelijk het eerste artikel hoopte) gewijzigd, althans voor een deel (met toepassing: nu moeten we de zegen niet verachten, maar verder werken, en vooral niet: niets doen).

Voorts:

Maar dan blijft de kerk van Kralingen over, daarvoor moet dan een buitengewone Synode komen. Maar onze Kerken Ordening kent geen buitengewone Synodes.

Op dat denkbeeld heb ik verleden week al iets gezegd. Zie aldaar. Als art. 50 spreekt van „dringende nood” („necessitas urgentior”, „anangkastiké aitia”), die de tijd korter dan de ordinaarlijk geldende tussenperiode tussen twee synodes doet nemen, dan kan ik zonder tranen althans het titelblad van de „buitengewone synode van Assen lezen.

Niet zonder verbazing lees ik de volgende coupure:

Evenwel beschuldigt Prof. Schilder mij, dat ik me niet aan gemaakte afspraken houden wil door „bij voorbaat te weigeren” mee te doen. Dat zou dus zo iets als woordbreuk zijn. Die beschuldiging heb ik vaker gehoord. Prof. Schilder noemt „independentistisch spreken”, maar de naam „independent” is (nog?) niet van toepassing. Etiquetten zijn er in soorten en ze zijn ook niet duur. Ik heb onze K.O. er nog eens op nageslagen en als ik me vergist had zou ik dat natuurlijk graag willen herstellen, maar ik heb me niet vergist. Art. 50 van de K.O. zegt: „De nationale Synode zal ordinaarlijk alle drie jaren eens gehouden worden, ten ware dat er enige dringende nood ware, om den tijd korter te nemen. Voorts zal de kerk, die last heeft om den tijd en de plaats der Generale Synode aan te wijzen, zo dezelve naar het oordeel van ten minste twee particuliere Synoden binnen de drie jaren te beroepen ware, met advies of onder goedkeuring van haar Particuliere Synode van den tijd en de plaats besluiten”.

Aan deze bepaling van de K.O. hebben we ons te

houden. Als gebeurt wat Prof. Schilder vraagt zou dat niet volgens de K.O. zijn en dus niet volgens de afspraak.

Heel deze redenering steunt op het laatste zinnetje. Maar dat steunt zelf op 'n vergissing. Waar haalt ds Brink het vandaan, dat ik iets zou vragen wat „niet volgens de K.O. zou zijn”? Ik schreef duidelijk: INDIEN er niet spoedig met goede vrucht wordt ingegrepen (naar kerkverbandsgeregelen, dat stond er, nota bene, dadelijk bij), laat er dan langs de verordende wegen (dat stond er dus voor de tweede maal!) 'n algemene roep komen om een buitengewone generale synode. Die eventuele roep kon dus in mijn gedachtengang alleen komen langs de weg van art. 50 K.O. Dat is dus precies het artikel, dat ds Brink nu opslaat. En toen verklaarde ds Brink van zo'n eventueel wettig bijeengeroepen synode: maar ik zou vast niet gaan, ook al zou men mij sturen. Ik handhaaf dus mijn woord — en dat spijt me genoeg, want we moesten liever samen de brand gaan blussen, die hier en daar de vrolijkheid verandert in zurigheid, — en waarom? Dacht iemand nu heus, dat onze kerken 'n stel van zulke makke schapen vormde, dat ze een synode lieten samenkomen NIET langs de weg van „tenminste twee particuliere synoden”? Dacht iemand, dat ze één dag zou zitten? Of, dat ondergetekende zo'n Baron von Münchhausen was, dat hij zich een synode voorstelde, alleen op 'n krantenartikeltje?

Ds Brink vervolgt:

Onze K.O. kent wel een „vervroegde” maar niet een „buitengewone” Synode.

Als men op „termen” let, welnu, dan kent de K.O. noch de ene, noch de andere term. En het is dus maar de vraag, wat het agendum is, dat de om een synode roepende vergaderingen formeren. Dat agendum zal uitmaken, of men een vervroegde gewone, dan wel een haastige buitengewone heeft. Ds B. schrijft:

En het verschil tussen een „vervroegde” en „buitengewone” Synode is in de laatste jaren te vaak aan de orde geweest dan dat ik hier misverstand kan veronderstellen.

Neen, misverstand onderstellen is niet nodig. Het ware wel misverstand, als ds B. zou menen, dat een of andere scherpe begrenzing van het woordgebruik reeds algemene instemming had. De mijne heeft ze zeker niet.

Terwille van de plaatsruimte bewaren we het slot voor het volgend nummer.

K. S.

KERKNIEUWS

Beroepen te:

Ten Post, L. E. Oosterhoff te IJsselmuiden.
Rozenburg, Murmerwoude, Utrum, Cand. G. Zomer te Utrecht.
Arum, Cand. M. K. Drost te Nieuw Buinen.

— PROPAEDEUTISCH EXAMEN. Geslaagd: de heren E. v. d. Ham te Sappeneer en O. Mooiweer te Utrecht.

— VERVROEGDE GENERALE SYNODE. De kerkeraad van Gouda besloot, gehoord de wens van de kerk van Kralingen om zich op de e.v. Generale Synode te beroepen, aan de classis Gouda-Leiden-Woerden voor te leggen, aan de e.v. Part. Synode van Zuid-Holland te verzoeken mede te werken tot het komen tot samenroeping van een vervroegde Generale Synode.

— KERKINSTITUERING IN KAAPSTAD. Behalve in Pretoria is in Zuid-Afrika nu ook in Kaapstad de Kerk weer geïnstitueerd. In de loop van de laatste jaren hebben zich daar enkele gezinnen, uit onze Kerken afkomstig, gevestigd. Deze hebben contact met elkaar gezocht, en hebben, gezien de verstarring in het kerkelijke leven in Zuid-Afrika, in de laatste weken bijeenkomsten belegd op Zondag, waarin een preek gelezen werd. Dit contact wekte al spoedig de begeerte tot het instellen van de ambten. Advies werd gevraagd in Canada en Nederland. En zo zijn op Zondag 2 Maart j.l. twee broeders in het ambt van ouderling en één broeder in het ambt van diaken bevestigd. In deze dienst werd een preek gelezen van de hand van Ds G. van Rongen van Zwijndrecht, waarin met het oog op de instituering van de Kerk het Woord Gods ontvouwd werd uit Galaten 4: 27, over de heel-eigen vruchtbaarheid van de Kerk. Dit bericht is tevens van belang voor de broeders en zusters die zich in de omgeving van Kaapstad willen vestigen. Al is de gemeente nog klein (ze telt in totaal 19 leden), er is weer een Kerk des Heeren die leven wil van het levende Woord Gods alleen.

Zij, die wensen te emigreren naar het zuidelijke gedeelte van Zuid-Afrika, Kaapstad en omgeving, kunnen allerlei inlichtingen vragen bij een van de ouderlingen der gemeente, br P. van Dalen, 42 Tjagerbergstraat, Elsiesrivier C.P., Zuid-Afrika.

— HARLINGEN. De kerkeraad der Geref. Kerk van Harlingen is voornemens D.V. gedurende de zomermaanden, Juni en Juli en Augustus, kerkdiensten te houden op de eilanden Vlieland en Terschelling. Indien er predikanten, o.g. kandidaten zijn, die door logies op één van deze eilanden of anderszins genegen zijn om in de Dienst des Woords voor te gaan, worden deze beleeft verzocht hiervan spoedig opgave te doen of in correspondentie te treden met br D. de Wit, Brouwerstraat 23, Harlingen.

— GELDERSE OUDERLINGENCONFERENTIE. Deze is vastgesteld op Donderdag 17 April a.s. te Arnhem, in het koffiehuis „De Oude Doelen”, Doelenstraat 16a.

In de morgenvergadering hoopt br D. C. van Stempvoort, van Arnhem, in te leiden het onderwerp: „De Chr. Gereformeerden en wij”. De middag brengt ons een onderwerp over: „Concrete prediking” door Ds D. van Dijk van Groningen.

— ZENDINGSELAD. Als bijlage van het Gronings Kerkblad is verschenen het „Zendingblad”, uitgave van de Geref. Kerken van Bedum, Groningen, Haren, Hoogkerk, Onderdendam en Onnen. Deze kerken werken samen in de zendingsarbeid op West-Borneo. Het blad verschijnt eenmaal per maand. De redactie wordt gevormd door een commissie, bestaande uit één daartoe aangewezen lid uit elk der samenwerkende kerken, terwijl als hoofdredacteur fungeert ds L. L. v. d. Vliet te Groningen. Genoemde samenwerkende kerken nemen een post op Borneo voor hun rekening. In het eerste nummer schrijft ds v. d. Vliet over de teleurstelling die werd ondervonden, toen de keuringsinstantie berichtte, dat de predikant, die aangezocht was om uitgezonden te worden, en zulks ook zelf reeds jaren begeerde, daartoe niet geschikt is.

De Raad der Gereformeerde Kerk van Doesburg is heden gevoelig getroffen door het verscheiden van hun broeder en mede-ouderling

A. FENNEMA

Een reeks van jaren diende hij de Gemeente des Heeren Jezus Christus te Doesburg en te Rotterdam-Delfshaven in het bijzonder ambt.

De Raad der Kerk
W. DE LEEUWERK,
Praeses,

L. VERHOEFF,
wnd. Scriba.

Doesburg, 6 Maart 1952.

Boekbinderij VAN KUIJK

Voor al Uw Bindwerk.
Reformatie f 3.75
Catechismus f 2.35

Alle toezendingen onder rembours.

Zalmstraat 1 - Scheveningen

TE KOOP AANGEBODEN:

ZAHN KOMMENTAR z. N. Test.
behalve Apostelgeschichte, Jacobus en Die Offenbarung. 14 din.
voor slechts f 75,—

NEBE EVANG. PERIKOPEN,
3 din., halfieder geb. f 15,—
NEBE EPIST. PERIKOPEN,
3 din., halfieder geb. f 15,—

Brieven onder No. 542 bureau „De Reformatie” te Goes.

196

Verheugend nieuws

In verband met

„STIJL”

Wat niemand had durven hopen is werkelijkheid geworden:

het Gereformeerd Cultureel Maandblad

„STIJL”

heeft reeds bij het tweede nummer het aantal abonné's bereikt, dat nodig was om de uitgave in de omvang van 16 pagina's mogelijk te maken.

DAAROM

zijn wij er toe overgegaan om het derde nummer te doen uitkomen met

24 PAGINA'S

Indien in de komende weken de stroom van nieuwe abonné's blijft vloeien, zouden wij hiermede kunnen doorgaan, of Maar neen, wij wachten nu eerst de post eens af!

Wij weten dat nog zeer velen van plan zijn „mee te doen”. Welnu: zullen wij deze week ook uw briefkaart bij de post vinden?

Abonnementsprijs f 3.25 per half jaar.
Geef U op via de boekhandel of rechtstreeks bij de Uitgeefster:

OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V., GOES, Giro 36000

AVONDMAALSTELLEN - DOOPBEKKENS

W. Chr. den Hengst, Slotlaan 42, Zeist - Tel. 2298

Volgende maand verschijnt

HANDBOEK 1952

TEN DIENSTE VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN
IN NEDERLAND,

onder redactie van

Prof. Dr. K. SCHILDER.

Behalve de statistiek, die U inlicht over alles wat het kerkelijk leven betreft, vindt U er een uitgebreid en belangwekkend jaaroverzicht in van de hand van Prof. Schilder, terwijl Prof. Diddens de Kerkenorde opnieuw bijgewerkt heeft in verband met de besluiten der Kamper Synode.

Bestel tijdig om teleurstelling te voorkomen. Verleden jaar konden we aan verschillende aanvragen niet meer voldoen.

Prijs f 1.70. Geartonneerd f 2.70.

Verkrijgbaar via de boekhandel of rechtstreeks bij de Uitgeefster

Oosterbaan & Le Cointre N.V. - Goes

Giro 36000

EEN GESCHENK

voor Vader, Broer of Verloofde

Niets passender dan een abonnement op de R.B.-SERIE. Vier boeken, gebonden voor den halven prijs, te bestellen bij Uw boekhandel of bij de uitgeefster

Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes.

En nu... allemaal!

Deze zangbundel heeft in de pers zeer de aandacht getrokken. Heeft U de bundel al in Uw bezit? Prijs f 7.90.

Bestelbaar bij de boek- en muziekhandel of rechtstreeks bij de Uitgeefster:

OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. TE GOES.